33. Medzinárodný festival horských filmov
SPRAVODAJ
Štvrtok 9. 10. 2025 číslo 2

Festivalový 33. ročník je otvorený

Včera podvečer sme otvorili už 33. ročník Medzinárodného festivalu horských filmov v Poprade. Z 504 prihlásených snímok diváci uvidia 50 z 15 krajín, pričom zo Slovenska sú 3 filmy – Barabášov Každý potrebuje svoj kmeň, film Jara Tešlára z prostredia horskej cyklistiky Kolobeh a Rasťo Hatiar sa predstaví filmom Gálfy: Horský život, ktorý je portrétom horolezca a horského vodcu Róberta Gálfyho.

• Mariá Hámor otvorila 33. ročník MFHF

„Je pre mňa potešením privítať vás tu opäť po roku. Odovzdávam vám aj pozdrav od primátora mesta Antona Danka. Dnes som si tak nostalgicky spomenul na začiatky festivalu a vrátil som sa k prvým ročníkom, keď primátorom bol ešte pán Madáč. Festival je jedným z najúspešnejších projektov, aké v Poprade máme. Veľká vďaka patrí Marike Hámorovej, celej rodine a celému tímu. Teším sa na to posúvanie hraníc možného a nemožného a na to, ako to stvárnili filmári, lebo ako športovec to veľmi dobre poznám. Teším sa na vás v nedeľu na vyhlasovaní výsledkov," týmito slovami otvoril 33. festivalový ročník vo veľkej zasadačke Mestského úradu v Poprade viceprimátor mesta Štefan Pčola. Spolu s ním festival otvorila aj jeho dlhoročná riaditeľka Mária Hámor: „Teším sa, že ste prišli a že spolu pri sledovaní filmov strávime 5 dní. A verím, že tak ako sme boli aj my nadšení z filmov, ktoré sme pre vás vybrali, budete nadšení aj vy."

Festival potrvá do nedele 12. októbra. Vyhlásenie výsledkov a odovzdávanie cien sa uskutoční v nedeľu o 17.00 h vo veľkej zasadačke mestského úradu. (mna)

Pozývame vás na besedy a prezentácie kníh

Popradský festival – to nie je len prehliadka filmov, ale aj besedy s inšpiratívnymi hosťami či prezentácie zaujímavých kníh spojených s horami.

Aj dnes, vo štvrtok po 18.00 h, pred večerným filmovým blokom na návštevníkov čaká beseda a multimediálna prezentácia nášho „domáceho" horolezca Petra Hámora. Jemu a jeho spolulezcom sa na jar tohto roka podaril krásny prvovýstup na náročnú sedemtisícovku Kabru vo východných Himalájach a aj o tom bude Peter rozprávať divákom. Pred samotnou besedou Vydavateľstvo IB Vysoké Tatry predstaví popradskému publiku ďalšiu novú knihu, ktorá v týchto dňoch vyšla z ich dielne. Autorom je Jaroslav Švorc, dlhoročný dobrovoľný záchranár a horský nosič a v knihe sa venuje horským tragédiám, ktoré sa stali na území Vysokých a Belianskych Tatier od ich prvého mapovania až doposiaľ.

Aj piatkový festivalový podvečer odštartuje prezentáciou knihy. Bude to publikácia Alojza Halása a spoluautorov Lenky Elbert Dotlačilovej a Martina Jozefa Bartoša Horolezectvo a psychosomatika. Spojením týchto pohľadov vznikla zaujímavá kniha, v ktorej autori popisujú dve horolezecké expedície a tie následne analyzujú psychosomatici.

Vzácnym piatkovým hosťom popradského festivalu bude Simon Messner, horolezec a tradičný horský farmár z južného Tirolska. Áno, je to zároveň aj syn legendárneho Reinholda Messnera. Ako sa vraví, jablko nepadlo ďaleko od stromu a Simon má na svojom konte veľa ťažkých letných i zimných výstupov a množstvo prvovýstupov v Ománe, Jordánsku, Pakistane, Alpách, ale, samozrejme, najmä vo svojich domácich horách, v Dolomitoch. Svoju lásku k horám objavil ako 16-ročný a začal sa venovať lezeniu klasických skalných a ľadových ciest v Alpách. Počas vysokoškolského štúdia v Innsbrucku urobil približne 100 sólových výstupov. Jeho prezentácia má názov Tradičné horolezectvo a môžeme sa na ňu tešiť v piatok po 18.00 h. (mna)

Divácka anketa

Aj tento rok sa môžete zapojiť do Diváckej ankety a získať jednu zo zaujímavých cien. Zahlasujte za film, ktorý sa Vám najviac páčil. Lístok s názvom filmu vložte do jednej z hlasovacích schránok na mieste premietania a výsledok hlasovania sa dozviete v nedeľu. Veľa šťastia!

• *Slovenský filmár Pavol Barabáš prišiel osobne popradskému publiku predstaviť svoj nový film Každý potrebuje svoj kmeň. Za rôznymi prírodnými kmeňmi na našej planéte cestuje od roku 1999, keď po prvýkrát navštívil Novú Guineu. Neskôr nasledovali cesty do Afriky či Amazónie. Snímka zachytávajúca komunitu v Južnom Sudáne je jeho ostatnou, ktorou mapoval život prírodných kmeňov. Ako poznamenal, cíti obrovský smútok, že táto éra končí a že tieto kmene odchádzajú z našej planéty.*

(mna)

Horolezecká rapsódia: dve expedície, jeden príbeh

Režisér Tomáš Galásek, pôvodom z Česka, má rozsiahle skúsenosti s tvorbou filmov z horského prostredia. Jeho film sme videli na minulom ročníku a aj tento rok prišiel na popradský festival s novou snímkou.

Jeho filmy sú plné adrenalínu, zachytávajú odvahu, náročnosť expedícií aj hlboké priateľstvá, ktoré jeho tvorbe spoločne dodávajú jedinečnú atmosféru. Vďaka svojmu talentu si na minuloročnom festivale získal pozornosť divákov i poroty a za film Simply Beautiful získal ocenenie za príbeh o výnimočnej horskej výzve. Tento rok sa do festivalového výberu dostal jeden z jeho najnovších filmov – Rhapsodia Corcontica. Hoci má momentálne plné ruky práce s natáčaním v Nepále, rozhodol sa nám priblížiť myšlienku, ktorá stojí za týmto dielom.

Film sa odohráva v ďalekom Pakistane v pohorí Karakoram, konkrétne na hore Muču Kiš. O zdolanie tejto sedemtisíc metrov vysokej hory sa v minulosti pokúšalo viacero expedícií z celého sveta, no vrchol sa podarilo dosiahnuť len niekoľkým z nich. Podľa jeho slov samotný nápad na film vznikol až po príchode do Pakistanu, kde mali pôvodne natáčať menej zaujímavý koncept výstupu na horu. Počas ich pobytu však objavili knihu z roku 1979 a práve ona sa stala inšpiráciou pre vznik filmu. Existuje totiž obrovská podobnosť medzi expedíciou z roku 1979, ktorú viedli horolezecké legendy Jan Červinka a Vladimír Krupička, a expedíciou z roku 2024, ktorej sa zúčastnili traja horolezci – Zdeňek Hák, Radoslav Groh a Jaroslav Bánský.

Samotný názov filmu Rhapsodia Corcontica v preklade znamená „Rapsódia Krkonoš“ a odkazuje na hlavnú pointu filmu – spoločnú harmóniu výprav a ich príbehov. Obe výpravy tvorila česká skupina krkonošských horolezcov a film prepája objavy z dvoch expedícií, ktoré sú síce odlišné, no predsa podobné, do jedného uceleného celku. Rhapsodia Corcontica pripomína, že dobrodružstvo a horolezecká vášeň spájajú generácie – minulých i súčasných horolezcov.

Tomáš Galásek sa momentálne nachádza v Nepále aj so svojím dlhoročným kamarátom Márom Holečkom, kde spoločne pracujú na novom projekte. Na otázku, o ktorú horu sa tentokrát jedná, nám však odpovedať nechcel.

(Viktória Šifrová)

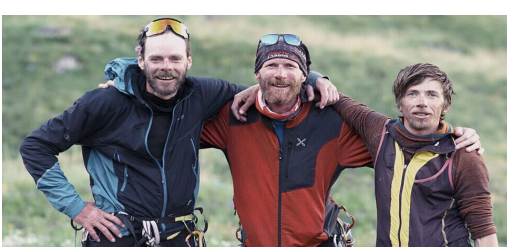

• *Snímky: archív režiséra*

Popradský festival očami porotcov

Festival v Poprade by nebol úplný bez tých, ktorí stoja za rozhodnutím, ku komu napokon poputujú cenné festivalové trofeje. Tento rok filmy hodnotí trojica porotcov – Markéta Hanáková z Českej republiky, Slovák Tomáš Hulík a Poliak Adrian Dmoch. Zaujímalo nás, ako vnímajú svoju úlohu porotcu a čo podľa nich robí z horského filmu nezabudnuteľný zážitok.

Adrian Dmoch - filmový režisér, kameraman a fotograf pôsobiaci vo Varšave. Špecializuje sa na dokumentárne rozprávanie. Vo svojich filmoch skúma témy vytrvalosti, dobrodružstva a ľudského ducha. Debutoval snímkou Chasing the Breath (2017).

Tomáš Hulík - milovník prírody, cestovateľ, fotograf, kameraman, producent a režisér. V súčasnosti pracuje na výpravnom 12-dielnom seriáli Wild Return a za vzácnymi a ohrozenými druhmi zvierat cestuje po celom svete.

Markéta Hanáková – česká horolezkyňa a autorka dokumentárnych filmov. Je držiteľkou svetového rekordu, keď ako prvý človek na svete s implantovaným kardiostimulátorom prekonala bez použitia umelého kyslíka hranicu 7 000 metrov.

Čo pre vás osobne znamená byť súčasťou poroty na festivale v Poprade?

Markéta Hanáková: *Je to pre mňa obrovská česť a pocta a nikdy by mi nenapadlo, že sa raz stanem jeho súčasťou v podobe porotkyne. Nesmierne si to vážim a každému sa tým rada pochválim :-) K tomuto festivalu mám dlhodobo pekný vzťah, a to nielen preto, že aj niektoré moje filmy boli v minulosti jeho súčasťou. Poprad pre mňa jednoducho znamená Tatry. Moje srdcovky. Keď sa ocitnem v Poprade, rozochvejem sa šťastím a vždy sa tam cítim krásne. Tatry sú pre mňa najkrajšie hory na svete a snažím sa ich niekoľkokrát do roka navštíviť – a nielen to. Usilujem sa ich priblížiť aj ostatným ľuďom. V časopise Lidé a hory vychádza môj seriál venovaný práve Tatrám. Teraz sa pripravuje do tlače už 33. diel seriálu s názvom Tatranské klasiky, kde podrobne opisujem horolezecké výstupy na miestne štíty. A Medzinárodný festival horských filmov je vždy zárukou skvelých filmov, zaujímavých hostí a celkovo tam vládne pohodová atmosféra.*

Adrian Dmoch: *„Je pre mňa obrovskou cťou byť súčasťou poroty, o to viac, že ide už o 33. ročník tak prestížneho podujatia. Pozrieť si až 50 horských filmov z celého sveta je neuveriteľne inšpirujúca a poučná skúsenosť. Každý z týchto filmov ukazuje iný pohľad na hory, ľudí a ich emócie. Je to tiež skvelá príležitosť stretnúť nielen filmárov, ale vôbec zaujímavých ľudí hôr – horolezcov, cestovateľov, milovníkov prírody. Zbožňujem tie rozhovory a energiu, ktorá vzniká, keď sa stretnú ľudia, ktorí naozaj žijú tým, čo milujú. Takéto chvíle mi pripomínajú, prečo vlastne robím filmy."*

Tomáš Hulík: *„Byť porotcom je pre mňa veľká česť a zároveň zodpovednosť. Tento festival má dlhú tradíciu a silné meno nielen na Slovensku, ale aj v medzinárodnom kontexte. Znamená to byť súčasťou komunity ľudí, ktorí milujú hory, film a autentické príbehy o odvahe, objavovaní a ľudskej vytrvalosti. Je to aj príležitosť vidieť svet očami tvorcov, ktorí prinášajú fascinujúce pohľady na prírodu, kultúru a život v horskom prostredí. Ako porotca vnímam túto úlohu ako možnosť prispieť k podpore kvalitného filmového umenia, ktoré má silu inšpirovať, spájať a prebúdzať v ľuďoch úctu k horám a prírode."*

Čo si pri hodnotení filmov najviac všímate a aké prvky či vlastnosti podľa vás robia z horského filmu naozaj výnimočný filmový zážitok?

Markéta Hanáková: *Nie som žiadny profesionál v oblasti filmovania či fotografovania, preto moje hodnotenie vychádza skôr z pocitov než z porovnávania filmárskej kvality.*

(pokračovanie na strane 4)

Kolobeh ako óda na horskú cyklistiku

Snímka Kolobeh rodáka spod Tatier Jara Tešlára otvorí piatkový popoludňajší blok o 15.00 h. Tento poetický dokument je o kráse, námahe, ale aj slobode i túžbe spojenej s horskou cyklistikou.

„Film Kolobeh je mojou osobnou ódou na horskú cyklistiku. Nápad naň sa mi rodil v hlave už dlhšie, no k realizácii som sa dostal až začiatkom tohto roka. Celý projekt som dával dokopy po večeroch, niekoľko mesiacov, doslova po kúskoch. Horská cyklistika je mojou najväčšou vášňou – a práve vďaka nej som objavil aj tú druhú: videotvorbu. Kolobeh preto prirodzene spája oba tieto svety," uvádza svoj film režisér Jaro Tešlár.

Cieľom bolo podľa neho vytvoriť vizuálne aj zvukovo silný zážitok, ktorý diváka vtiahne do rytmu jazdy vysoko v horách. Film zachytáva horský svet, v ktorom sa fyzický výkon prelína s momentmi ticha, únavy či radosti. Hovorí o cykle cesty – o túžbe vystúpiť na vrchol, zísť, zapísať si skúsenosť a znovu sa vrátiť.

„Cyklistické zábery pochádzajú z mojich expedícií za posledné takmer desaťročie, počas ktorých sme s kamarátmi prebicyklovali pohoria ako Skalnaté hory, Kaukaz či Himaláje – mnohé z týchto ciest som aj sfilmoval. S horskou cyklistikou som však začínal práve tu, v mojom rodnom kraji, v Tatrách. Som preto veľmi rád, že sa sem môžem opäť vrátiť – nielen kvôli horám, ale aj kvôli môjmu obľúbenému filmovému festivalu a načerpať nové inšpirácie pre dokumentovanie ďalších ciest," dodáva autor dokumentu Kolobeh. (mfhf)

Popradský festival očami porotcov

(dokončenie zo strany 3)

Musím povedať, že tohtoročné festivalové filmy sú jeden lepší ako druhý. Je veľmi ťažké rozhodnúť sa, ktorý by mal vyhrať. Spočiatku to bolo tak, že som si pozrela nejaký film a povedala si: „Jaj, tak tento určite vyhrá." Potom som si pozrela ďalší a pomyslela si to isté – a bolo mi jasné, že touto cestou sa rozhodnúť nedá.

Pri filmoch hodnotím nápad, myšlienku či spôsob realizácie stanovených cieľov a obdivujem výkony aktérov – ich neuveriteľnú vytrvalosť, schopnosť ísť proti prúdu, odlišovať sa od davu. Povedala by som, že niektoré výkony sú až za hranicou ľudských možností. Samozrejme, aj kamera je v mnohých filmoch zaujímavá. Nakoniec som sa rozhodla vybrať tie filmy, ktoré ma nejakým spôsobom vtiahli do deja a oslovili ma natoľko, že keď som ich z nejakého dôvodu musela prerušiť, prichytila som sa pri tom, že sa už neviem dočkať, kedy sa k nim vrátim a dopozerám ich.

Adrian Dmoch: *Najviac si cením autentickosť – či už v samotnom príbehu, alebo v spôsobe jeho rozprávania. Nejde len o krásne zábery či extrémne výkony, ale o pravdivosť emócií. V horskom filme je pre mňa veľmi dôležitý aj spôsob realizácie – taký, v ktorom sa môžeme skutočne cítiť blízko k hrdinovi, akoby sme sa zúčastňovali jeho cesty, jeho úsilia a emócií, a zároveň mohli vidieť jeho vnútornú premenu. Cením si aj originalitu v rozprávaní príbehu – keď tvorca dokáže ukázať niečo známe v úplne novom svetle, so svojím vlastným štýlom a citlivosťou. Okrem individuálneho výkonu sú pre mňa mimoriadne dôležité aj hodnoty, ktoré film odovzdáva – to, čo v divákovi po zhliadnutí zostane, aké emócie a úvahy v ňom vyvolá. Najlepšie horské filmy sú tie, ktoré nielen ukazujú krásu sveta, ale zároveň vedú k zamysleniu nad tým, čo je v živote skutočne dôležité.*

Tomáš Hulík: *Pri hodnotení filmov si najviac všímam úprimnosť a autenticitu príbehu. Nie je pre mňa rozhodujúce len technické spracovanie či rozpočet, ale predovšetkým to, či film dokáže preniesť diváka do prostredia, o ktorom rozpráva, a vzbudiť v ňom emóciu – rešpekt, obdiv, napätie alebo pokoj. Výnimočný horský film podľa mňa vzniká vtedy, keď sa v ňom stretne vizuálna krása prírody s hlbokým ľudským príbehom. Dobrý film z hôr musí dýchať pravdivosťou – musí byť z neho cítiť vášeň tvorcu pre hory, úctu k ich sile, ale aj pokoru pred ich nevyspytateľnosťou. Zároveň si cením filmy, ktoré prinášajú niečo nové – či už v prístupe k téme, v originálnom spracovaní alebo v schopnosti prepojiť dobrodružstvo s vnútornou výpoveďou človeka. Horský film má silu inšpirovať a pripomenúť, že výzvy v horách sú často odrazom výziev v nás samých.* (Kristína Uličná)